

Återkoppling Byaträff: Stora Herrestad

Datum och plats:

2023-06-29, Stora Herrestad

Deltagare Ystads kommun:

- Sofia Öreberg – Förvaltningschef, Samhällsbyggnadsförvaltningen
- Emilia Löfgren – Teknisk chef, tekniska avdelningen
- Fabian Christensson – Projekt- och gatu chef
- Pernilla Theselius – Stadsarkitekt & avdelningschef, stadsbyggnadsavdelningen
- Andreas Andersson Kurdve – Förvaltningskoordinator, Samhällsbyggnadsförvaltningen
- Kevin Rasmussen (S) – 2:e vice ordförande Kommunstyrelsen
- Göran Björk (SD) – 1:e vice ordförande Samhällsbyggnadsnämnden
- Roger Jönsson (S) – 2:e vice ordförande Samhällsbyggnadsnämnden

Information om platsen:

1. Fakta

Stora Herrestad är en boendeort med 321 invånare (SCB 2021). I byn finns kommunalt särskilt boende, kommunal allmän platsmark, obemannad livsmedelsbutik, bed & breakfast, lekplats, kyrka och café. Kommunens bokbuss stannar till i byn varannan vecka.

I Stora Herrestad finns ett aktivt byalag, hembygdsförening, fotbollsförening och en ridklubb. Stora Herrestad var fokusby 2017 vilket resulterade i ett fokusby-program och flera åtgärder. Stora Herrestad har ansökt om kommunens samhällsbyggnadsbidrag vid fyra tillfällen varav ansökningarna 2021 och 2023 beviljades. År 2020 beviljades ett Trafikprogram för Stora Herrestad.

Planstatus

År 2021 antog Ystads kommun en ny översiktsplan för Kommunen Ystad. I översiktsplanen pekas Stora Herrestad ut som en av kommunens boendeorter och två utbyggnadsstråk är identifierade för framtida utbyggnad.

Pågående detaljplanearbete: Herrestad 65:9

Under våren 2023 gav Samhällsbyggnadsnämnden positivt planbesked till Samhällsbyggnadsförvaltningen att inleda arbetet med en ny detaljplan för Herrestad 65:9. Syftet med detaljplanen är att pröva möjligheten att använda marken för bostadsbebyggelse i form av småhus samt att pröva omfattning och utformning av kommande bebyggelse. Mer information om det pågående arbetet finns att läsa på Ystads kommuns hemsida. Länk: [Herrestad 65:9 - Ystads kommun](#)

2. Markägarförhållanden

I Stora Herrestad är en stor del av marken privatägd. Kommunen äger mark på två platser i byn: Den gamla skoltomten samt det särskilda boendet Solbacken. (Se figur 1.).

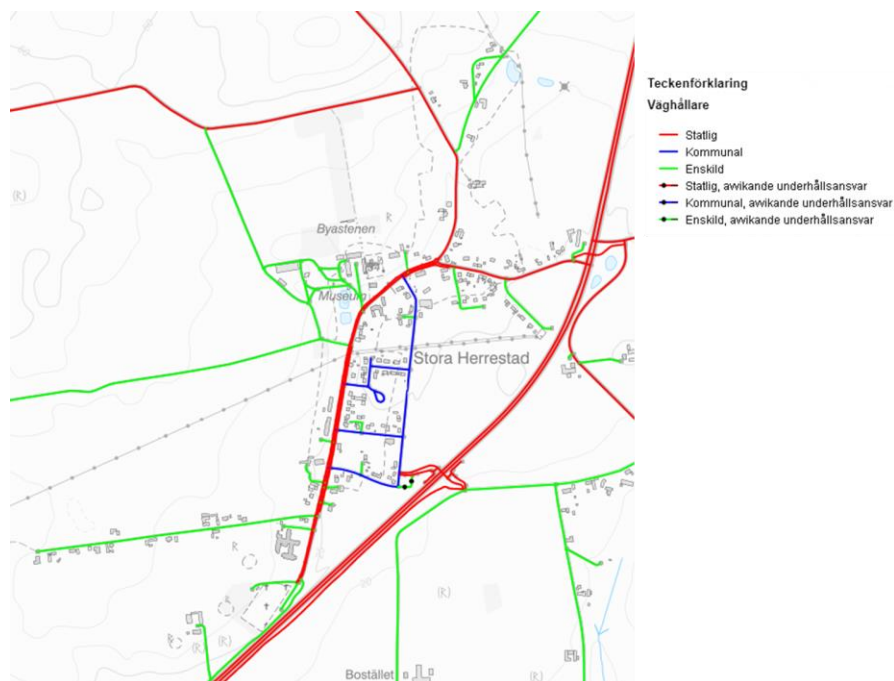
Figur 1. Blåmarkerad mark är kommunalt ägd mark.

3. Vaghållare

Landsvägen/Karlfältsvägen som går genom byn ägs och förvaltas av Trafikverket. Öster om Landsvägen äger och underhåller Ystads kommun vissa anslutningsvägar. Övriga vägar tillhör enskilda vaghållare/samfälligheter. (Se figur 2.).

Hastighetsbegränsningen i Stora Herrestad är 40km/h vilket är samma som i kommunens övriga byar och orter.

Figur 2. Vaghållare i Stora Herrestad.

Syfte med Byträff 2023-06-29

Inför Byträffen inkom Stora Herrestads byalag med frågeställningar som tjänstepersoner och politiker från Ystads kommun besvarade på Byträffen den 29 juni 2023. Mötets syfte var att diskutera inkommande frågor som omfattade utveckling av kommunal allmän platsmark (gamla skoltomten), vägen Landsvägen, kommunens VA-utbyggnad i Stora Herrestad samt behov av åtgärder på privat fastighetsmark.

Därtill redovisade byalaget sina planer för Stora Herrestads historiska andelsfryshus som har beviljats medel från Ystads kommuns Samhällsbyggnadsbidrag 2023. Bidraget ska användas till renovering av byggnadens tak.

Frågor på Byaträffen

a. Gamla skoltomten

Den gamla skoltomten i Stora Herrestad utgörs av kommunal allmän platsmark. På platsen finns det förutom grönytor ett utegym, lekplats och återvinningscentral. Flera kommunala utvecklingsåtgärder har utförts på platsen i anslutning till att Stora Herrestad var fokusby 2017.

Fortsatt utveckling av lekplatsen

- Byalaget i Stora Herrestad framför att platsen har stor betydelse för sammanhållningen i byn. Ytorna används av bybor att träffas och umgås. Vid högtider samlas många på platsen.
- På en intilliggande fastighet finns bärodlingar, där arbetar Byalaget med att engagera byns barn och unga i ekologiskt tänkande och miljömedvetenheten.
- Byalaget förmedlar att det finns ett behov av fler lekredskap för yngre barn på lekplatsen (ålder 1–5 år). Exempelvis en mindre rutschkana.
- Ystads kommun noterar inspelet om behov av lekutrustning för yngre barn på lekplatsen och tar med sig inspelet i arbetet med fördelning av särskilda investeringsmedel för landsbygdsutveckling (som är åtskild från den ordinarie investeringsbudgeten för upprustning av exempelvis lekplatser).

b. Landsvägen, cykelbana/trottoar

På Byaträffen promenerade byalaget och företrädare för Ystads kommun längst Landsvägen/Karlfältsvägen som går genom byn för att diskutera problemområden på sträckan. Landsvägen förvaltas av Trafikverket och var tidigare del av riksväg 19 som nu har byggts om och passerar öster om Stora Herrestad. Diskussioner om vägen har förts tidigare, både gällande upprustning och ansvar.

Sedan omledning av riksväg 19 är Landsvägen fortfarande huvudled enligt Sveriges trafikföreskriftsamling. Detta har dock inte varit tydligt varken enligt Sveriges Nationella vägdatabas eller skyltningen på plats, vilket påtalades på Byaträffen. Sedan Byaträffen har Trafikverket åtgärdat informationsfelet och redovisar korrekt information på NVDB.se.

Identifierade brister Landsvägen

- Byalaget pekade ut flera brister längst Landsvägen på Byaträffen, se Figur 3.
- Ystads kommun tar med sig inspelen och för fram dessa till på kommunens nästkommande samverkansmöte med Trafikverket.
- Byalaget i Stora Herrestad framför önskemål att föreskriften som bestämmer att Landsvägen utgör huvudled ska ändras. Efter omledning av

Ystads kommun

väg 19 är vägen idag mindre trafikerad och behov av en huvudled finns inte i samma utsträckning längre. Att vägen är en huvudled hindrar boende i byn att bland annat parkera på gatan.

- Ystads kommunen noterar byalagets önskemål.

Figur 3. Identifierade brister på Landsvägen/Karlfältsvägen i Stora Herrestad

Dagvatten Hålabäcksvägen

- Byalaget förmedlar att stora vattenmängden samlas på Hålabäcksvägen vid kraftigt regnfall. Vatten som ansamlas rinner sedan över på Landsvägen.

Ystads kommun

Vintertid orsakar detta isbildning på Landsvägen vilket orsakat personskador på platsen.

- Ystads kommun har inga egna dagvattensystem i korsningen Hålabäcksvägen – Landsvägen. De dagvattenledningar som finns på platsen tillhör privata samfälligheter eller privat enskilda markägare. Även Trafikverket har ledningar för hantering av dagvatten på Landsvägen.
- Ägaren eller ägarna till Hålabäcksvägen ansvarar för dagvattenhanteringen för sin väg och för att dagvatten inte rinner ut på andra vägar. Trafikverket ansvarar i sin tur för att deras ledningar kan hantera vattenmängderna som förekommer på deras vägnät. Ystads kommun rekommenderar att Byalaget i Stora Herrestad tar kontakt med ansvarig markägare eller vägsamfällighet.

c. Insatsbehov på enskilda fastigheter

I Stora Herrestad finns en övervuxen ödefastighet samt fastigheter med större bestånd av invasiva arten parkslide. Stora Herrestads byalag efterfrågar information kring hur frågorna ska hanteras och vilket ansvar fastighetsägare har att åtgärda behoven på sin fastighetsmark.

Invasiva arter

- Den som äger en fastighet har ett eget ansvar att vidta åtgärder om det finns EU-listade invasiva främmande arter vid den egna fastigheten.
- Länsstyrelsen Skåne är tillsynsmyndighet i frågan och samordnar länets åtgärder mot de invasiva främmande arterna som finns listade i EU-förordningen. Länsstyrelsen har därigenom befogenheter att bekämpa invasiva arter på privat mark för att förhindra att de sprids. I första hand är det dock fastighetsägaren som ska vidta åtgärder för att bekämpa invasiva främmande arter.
- Parkslide är en invasiv främmande växt, men den finns inte med på EU-listan vilket gör att det inte finns något lagkrav att bekämpa den eller förhindra spridning. Det betyder i sin tur att Länsstyrelsen inte har möjlighet att förelägga en markägare att vidta åtgärder mot parkslide.
- Naturvårdsverkets nuvarande rekommendationer är att inte göra något åt parkslide om man inte absolut måste. Det finns ingen beprövad bekämpningsmetod som fungerar överallt på parkslide. Risken är att insatserna leder till ökad tillväxt och spridning.
- Ystads kommun har ingen möjlighet att förelägga privata markägare om åtgärder om invasiva främmande växter (eller djur). Kommunen arbetar dock aktivt med att sprida information som markägare kan ta del av.
- Mer info finns att läsa på Naturvårdsverkets hemsida. Länk: <https://www.naturvardsverket.se/vagledning-och-stod/invasiva-frammande-arter/bekampning-av-invasiva-frammande-vaxter-pa-land/bekampning-och-hantering-av-parkslide/>

Ödefastigheter

- Om ovårdade byggnader på fastighetsmark utgör fara för människor och miljö ska detta anmälas till Ystads kommuns Myndighetsnämnd. Ystads kommuns Bygglovsenhet upprättar då ett tillsynsärende där kommunen utreder förutsättningarna för ett ingripande.
- I ett tillsynsärende ges fastighetsägaren möjlighet att utföra rättelse (exempelvis säkra byggnader eller klippa ner häckar etc.). Om fastighetsägaren utför de åtgärder som krävs avskrivs ärendet då inga fler insatser behövs. Om så inte är fallet går ärendet vidare till Myndighetsnämnden.
- Myndighetsnämnden beslutar om insatser först när byggnader utgör en fara för människor och natur. Att en byggnad är ovårdad behöver nödvändigtvis inte alltid betyda att den utgör en fara.
- Boende i Stora Herrestad har vid tidigare tillfälle anmält fastigheten som diskuterades. Anmälan resulterade i att fastighetsägaren gjorde åtgärder vilket tillfälligt löste åtgärdsbehoven. Fastigheten i fråga har dock återgått till att vara ovårdad vilket boende i byn har anmält till Myndighetsnämnden på nytt. Eftersom problemet kvarstår vill byalaget veta hur de ska hantera ärendet fortsatt.
- Ystads kommun rekommenderar byalaget att fortsätta anmäla till Myndighetsnämnden om man anser att en ovårdad byggnad på en fastighet utgör fara för människor och miljö så att detta prövas. Om fastighetsägaren har genomfört åtgärder för att sedan låta byggnaden bli ovårdad igen ska en ny anmälan för tillsynsärende göras.
- Anmälan om tillsynsärende kan göras via E-tjänsten ”Tillsynsanmälan för olovliga ärenden” på Ystads hemsida. Ansökan handläggs av Ystads kommuns Bygglovsenhet. Länk: [E-tjänster \(ystad.se\)](https://www.ystad.se/e-tjanster)
- För återkoppling eller följdfrågor i enskilda ärenden kan byalaget kontakta Ystads kommuns Bygglovsenhet. Det går att nå Bygglovsenheten via mejl: bygglov@ystad.se eller telefon: 0411-57 72 30.

d. Vatten- och avloppsarbete i Stora Herrestad

De senaste åren har boende i Stora Herrestad mottagit information från Ystads kommun att ett Vatten- och avloppsarbete ska utföras i Stora Herrestad i tre etapper. Etapp ett och två är avklarade men den utlovade tredje etappen som omfattade fastigheter längst Landsvägen har inte genomförts enligt deltagare på Byaträffen.

- Kommunens vatten- och avloppsenhet arbetar löpande med att förnya kommunens avlopp. Behovet är att ha en förnyelsetakt på minst 1% per år men detta uppnås i dagsläget tyvärr inte.

Ystads kommun

- Det senaste utförda arbetet som kommunen gjort i Stora Herrestad är nedgrävning av tryckavlopp öster om Stora Herrestad i samband med att en ny vattenledning drogs. När avtal med Trafikverket och markägare är färdigställt ska tryckavloppet anslutas till Stora Herrestad.
- Arbetet som utfördes 2019 av Barslund innefattade separering av spillvattenledningar till dagvatten- och avloppsledningar längst och kring Mensalvägen. Längst Landsvägen är sträckan söder om Hemgårdsvägen separerad sedan tidigare. Den norra delen upp till Stora Herrestads Bed & breakfast är spillvattenledningarna inte separerade.
- Delar av vattenledningen längst Landsvägen är från 60-talet medan andra delar har lagts om under 2007. Just nu ser kommunen inte akuta problem med någon av delarna på Landsvägen men de kan komma att bytas ut längre fram i samband med att något annat arbete planeras i gatan. I dagsläget är ingen insats tidsatt på platsen.

e. Övrigt

Namngivning av vägar

- I anslutning till att riksväg 19 drogs om samlade Ystads kommun in förslag på nya vägnamn som skulle gälla i Stora Herrestad. Projektet att byta vägnamn påbörjades men har ännu inte fullföljts.
- Det flesta av förberedelserna för att slutföra projektet är gjorda och det finns färdiga förslag på nya och förändrade vägnamn. Drygt 10 vägar/vägnamn berörs. Om vägnamnen förändras som enligt förslaget så är det drygt 100 fastighetsägare som berörs av att de får en ny adress.
- Projektet med förslagen ska presenteras för Samhällsbyggnadsnämnden, förhoppningsvis under hösten 2023, och sedan samrådats igen med byalaget.
- Därefter ska Samhällsbyggnadsnämnden ta ett beslut gällande de nya vägnamnen och först därefter kommer ett datum att sättas för när de nya adresserna börjar att gälla. Parallellt med detta behöver nya vägnamnskyrtor att beställas, tillverkas och sedan sättas upp i vägkorsningarna.
- Nuvarande tidsplan är att hela projektet ska vara genomfört under våren 2024.

Övergång till fyrfackskärl

- Arbetet med att övergå till fyrfackskärl i kommunen är påbörjat. Tekniska avdelningen informerar löpande till berörda fastighetsägare samt på Ystads kommuns hemsida om projektets framfart. Länk: [Ystads kommun inför fyrfackskärl - Ystads kommun](#)

Ystads kommun

- De återvinningsstationerna som finns idag ska ses över. Ystads kommun ser att det kommer finnas ett visst fortsatt behov av återvinningsstationerna även i framtiden.
- Byalaget i Stora Herrestad framför önskemål att återvinningscentralen som finns i byn ska få finnas kvar även i framtiden.